

1. æsta kipa on spærwar zū. n xē. in zā bā. 1. η
2. manovrint - of kamæro. t ista blumæ gongito
3. te. gæwæraχ spinæra ale. noχmar mimæsinas
4. sp. d. jæn izænlastaχ wa. zæχ
5. optovχip kre. gæza væ. rχ. i malt brō. æt
6. dæ timæzman hēdænsplintæ rinzæna vηgæz
7. dæ sχipæz læktæ zæn lēpænā. f
8. Indi fabrik is nixkæ to zin
9. kum is hi. r mæn kæ. i. nt - ook kum dæ gē. i
is hi. r mæn kæ. i. nt
10. kastalē. in givmæ - ook givmæ mpoetjæ bi. r
(vaak roornaam van caféhouder gezegd) - of givmæ
fi. r glæ. zæ bi. r - glæ. skæz
11. bræ ηons t wæ. d kilo. krukæ (krukæ zjyn kleine
pruimen) // moretæ //
12. zæ hēbæ mætærvæ. i væ drilitæz wē. in v pχædrυnkæ
// opχæzō. pæ - opχæmæ. kt //
13. hē. i wēldæ mē. in midænæ knapæl stō. n // hē. i
drē. i g dæ niet vaak gezegd //
14. Ik hē p tænz k ni gæzi. n
15. Vastæ d. v ænt wæ rni fælmer gævi. r t
16. Ik hē. i blē. i dak m i h l i n i m e. gæ g d. n xē. i
17. Ik hē bæt ni χæ d d. n v r i n t - of j u η // h æ r i s
ē f h r s //
18. wi hē dæt χæ d d. n - dæ ndi j æ did. r. r. d. n k l m t
19. spin - spinæwēpæ - spinæjæ. gæz
20. pæt - mæts - bā. 1. η - bæn. d. w t - w a. d. -
padæst. u. l - h e x - ænæ k i k æ r e n m æ k i k f æ r s t
(m v. k i k æ r s e n k i k f æ r s a) - ænæ p æ n æ v l f. g æ l
(dagvlinder) // m æ æ. i. l (nachtvlinder) //
21. di j o k æ r l m a. k t æ d æ h e l o w æ. r æ l t d n æ t f æ χ t æ
22. i k s a l u k r æ l æ k æ s χ ē. v æ (k r æ l æ z j y n k r a l e n)
23. e n p l a n t l æ t f p. l. r. w æ s χ ē. æ r a f f r e. k æ
24. hē. i h e d i z æ n æ b ē. æ t χ æ k r e. æ g æ - ook hē. i s
m æ k e. æ r g æ b ē. æ t æ
25. g i m æ t w e. d b r e. d s t e. n - b r i j æ r - d æ b r i t s t æ
26. d a s t a m b e. l t s t i t æ r e n s t e. t æ r n i m i r
27. di j æ m i n s h e d æ n l e. v æ æ x æ n æ g r o. æ t æ m h e. æ r
28. l y x i f e i i s n i i n d æ n h e. m æ l g æ b l e. v æ // i s æ t æ n
h e. m æ l g æ v a l æ // m d i s k æ l y x æ f e r s //
29. d æ s χ o l k e. i n d æ r x e. i n m e t æ m e. s t æ r n a r d æ r e. d
g æ w e s t
30. i k æ n t æ x n i k u m æ v l r i k e n i r i k l o. æ b i n e n
x e. i // g æ z e. t - g e z e g d //
31. d æ b e. s t æ d r i η k æ g e. n l e. i n z o. t m e. l
// v l a s o. t m e. l //
32. hē. i k a n i χ æ n w e r æ k æ - h e. i h e p e. i n i n d æ k e. l
// p e. i n d æ k æ p - p e. i n d æ t æ n t //
33. s t e k i z æ n s t e. æ l i n d i j æ m b e. z æ m
34. n e m i s t æ k e. j æ l s w æ r t æ n i m i. z g æ s p æ l t
35. h e. d e n h e. d i k h e b u a l t w e. d h e. r g æ u p æ
// h l r d i s - h o o r e e n d //
36. d i p e. r i s n i r e. i p d æ r æ i t æ n x w i t æ p i t æ i n
37. z æ x e. i n n æ r t l æ. n t (l æ. n t = b o u w l a n d)
// f æ l d æ c o m p l e x e n w e i l a n d i n d e l a g e g e d e e l t e n
b o. æ t d e s æ f æ l t Deest is plaats // i k æ. i t h w e. i t //
38. x æ h e d æ r s s æ n g æ l t m e. d v p χ æ m æ k t // h æ l æ p æ //
39. hē. i z æ l æ t n o. æ t w æ. i t b r e n r
40. χ i s t æ h e l o f æ n d æ r z o. æ m k w e. i t
41. d æ m i n s m o v l æ r æ n v r o. u s t r e. i j æ // m æ t s æ n
v r o. u b æ s χ e. i r æ m æ //
42. i n d æ s χ e l d æ z w e m æ i s χ æ v æ r l æ k // i n d æ m æ. i.
i n d æ w æ. l //
43. hē. i h e f p. l p r o t s - of p r o. t j æ s - of k w e k s
i m d a t i e n i m d a t j æ s t a. r æ k i s
44. w e. i m æ t r d æ. r d æ h e l o f æ n h e b æ e n g e l i
d æ. n d æ r æ h e l o f
45. h æ l æ p i s e n h æ l æ p i n s d æ b e t v p b f. æ r
46. d n x æ m æ t s æ l d æ r e n m æ t s æ l æ r i s o v æ t æ r æ n d æ r
e n æ r æ n s l e k
47. z æ d u n w i s t w æ. i t s t æ k æ n s p r i η æ // w e. d æ =
wedden - g æ w e t - m w e d æ s χ æ p //
48. d æ m b o m k w e. k æ r z æ l d æ m b o. m e n t æ (n i e u w e r e
m a n i e r) - of g e z f æ l s (o u d e r e m a n i e r)

49. duwat fe. instar istu // duoers da ve. instars
 istu // (ve. instars zijn de luiken buiten - da
 20. ma zijn de ruiten met kozijnen).

50. thaginta klepa varda aertamis-dalestamis-
 at lof (vespers niet meer gehouden)

51. betspra. i - kirkordzil - vaspree. i ja - ae. t spre. i ja -
 ae. t bre. i ja - bara. ja - ook kls. i en verax ma. ka-
 mest bre. ka - mbotaram sme. ra (mbotaram
bestaat uit twee sme. ja) // bsta. i - beter //

52. divro. u hetar kls. i afloter sne. i ja

53. zan v2. dar hetam zes ja. i (lon) nadasjol
 loto go. n

54. ik heb at am affaro. ja om xolo. t n e. van kwo. t tar
 to go. n

55. v2. lve. rza ridani f. l indixastre. k

56. e. rda pata ze. i ni f. l wert

57. dasx. tar st i be. i dan o. va - dan hert - ook
 da vy. z hert

58. imert izat noxta ko. ut am to ketso

59. di kers givan heldar lex - wa^r en wa
 // kers ook vrucht // vlo. sta kerxae. t - blaas
de kaars uit //

60. he. i truskot perit be. i dasta. i t

61. vruget kwamdageli hi. r idat ja. i nado
 keramos

62. da p2. tarze. doudon xalivan he. i volma. ktis

63. gaxa. x mawael margaze. i niks te. gamo

64. dax walawa xalo ga. u w trax kumr

65. goda vando. x ni karto

66. e. tar eli ok xer nker. s

67. zins - of ~~zans~~ o. tar is kapot - he. i lidin - of
 xatindastlo. t (vroeger stös. om fits)

68. tizan va. ramenda xawist vanda. x en
 tizanamō. a jano. vant // tis xā. xt //

69. damenaka en da jinska lapt vpblos. ta
 vuta

70. dar izanaba. i st indakan - da kanis
 xaba. i rsta

71. ik w2. i datapost anam en inambri. f braxt

72. ik heb at ont hā. rt - man har. t dumawe.

73. Ihan ginva^r ke. r daminsa ve. lo

74. no dasxoft e. i t spanawat perit firdane. i ka. i z

75. ik heb am bitja kortis van varda midax af
 al // vanda v^r midax - van de voormiddag //

76. da zō. n vanda kō. n i η i xokso l d2. t
 xowest // da j2. η van ieder ander //

77. wita ginawa. gamal. kar tawona en wona
 // ambō. a xeta //

78. di en darō. a za hebala. η dō. a ns // to. zan
 en ho. zan //

79. ik xalφ. var niks fan // an wō. t //

80. tke. i nt en tkinija was dō. a t vaxat
 kōna dō. pa of vaxat xadapit konwax
 // at d^r ksta = het vaakt //

81. xanō. a ga enzanō. a za lō. a pa // zakebanon
 lō. a pantō. a // dastit h^r = dat staat hier //

82. hφ. i derka ismidan karafka - of baxaka
 nort baxagō. n am brombesta plaka

83. d2. r izansp2. t eti le. a z

84. he. i zetarona ke. l o. pa - he. i sxre kta ha. t
 // sxre. ka = schreeuwen - sxro. i wa = huilen //

85. daminsa xoxtaniks ā. ndars asxae lt en gut
 // dare. koloe. j // rijkdom - onagæltwstaf = een
rijkaard //

86. h^r l^r amont is d^r p^r x fandand2. r st

87. dijə wex lapt krum - das a. x tar am // d2. r a
 krumawex - za ge. la. x tar am //

88. ik heb firda kle. i na ontra malkaga kaxt
 // onky. kstr amalka //

89. da ge. i tambuk is kapot xago. n - he. i hedan
 kors ingastekt

90. zan vae. sa wask2. t margu. t

91. ae. t tar on izst gutaha. u wa // darat besta //

92. maja. gax mutxu. t kanasxi. ta // dijə xitxu. t //

93. he. i k^r is nōmənən hu. t - ook xy. k mənən hutis

94. ikwetni wo₁klam met x₂.nxy. ko
 95. mak₂.^uwa keldar isxut firt bi.₂z
 96. ikm₂s sabelut dringka amb₂e. tartsawra-
 ook amsta. zak tawra
 97. ikm₂doerst et fujar vltadbe. st₂ optade. l
 kroe. ja // da stal //
 98. manby. r wasmy. j
 99. damelakbu. r ook r₂s. mbu² hedangr₂s. tarut
 100. damelak is₂. r - givdum me. d tarax. - ook
 di ka. r namelak is₂. r - sty. r am mar me. d
 tarax // dan = dur //
 101. waz₂on dipat dix klnama. ko inony. r
 102. daris niks fanam ts zeg₂- a) he. i: isak₂. r -
 b) da isak₂. r wa. r ak
 103. he. i: klm n₂s. d tamony. t₂. t
 104. init₂. lija x₂. i: ndar vy. r spy. wand₂-ba. raga
 // sp₂. i: ga - (spe. x - gaspe. r ga) = overgeven //
 // spirtsa = speeksel verwijderen, ook zich verdedigen met woorden. //
 105. daravdage. i: d₂. r opt₂ds. ^uwa
 106. inimwe. ga heb₂za d₂ brlx₂. n xav₂. r₂. r₂
 // im b₂s. r m //
 107. gamot ons fl₂ is kuma he. i: ko
 108. he. i: is fan l₂. r ga kuma midangu. d
 partamane. d
 109. did₂. r is fan by. ko ko. ^ut xama. kt // onam
 by. ko b₂s. r m //
 110. mgat₂. r^u wd₂ vr₂. ^u met klnana. ja
 111. ikhep₂ hi. r grasxara. i: t martwas xingut s₂. t
 112. dambr₂. ^uwar xet da. t noxt₂ dy. zis vmt₂
 b₂. ^uwa
 113. ba₂ ko - ik ba₂ k - ge. i: ba₂ kt - he. i: ba₂ kt -
 ba₂ kti - we. i: ba₂ ko - ik ba₂ kts - ge. i: ba₂ kts -
 he. i: ba₂ kts - we. i: ba₂ kts - we. i: heb₂ga ba₂ ko
 114. bija - ik bi. d - ge. i: bi. t - he. i: bi. t - we. i: bija -
 bija we. i: - ik b₂s. r j - ik hep₂ x₂ b₂s. r ja - b₂s. r ja
 xeli ok

115. tismaran kl₂. i: ntja martis maran fe. i: nden
 // da fe. i: na = de streng orthodoxen //
 116. ga k₂nt hi. r a. r kre. i: ga vpt₂ma²t en ma²t
 117. he. i: he g₂re. t dati sme. i: n r₂. d denko
 118. dam₂. i: t se da he. i: gal₂. i: k hu
 119. dar wa. r₂ ve. i: fpre. i: r₂
 120. ondardij₂on₂. i: k lig₂v₂d. l₂. i: kols
 121. tw₂. t₂ r₂ zal ga. ^uw k₂s. r ko - tkoctal
 122. th₂s. d is noxy. n - t₂is nox mar pas xama. i: t
 123. majane. r₂ ma. k₂za mitana (met een) d₂s. r ja
 ranana. d
 124. da b₂mp₂ ko zal d₂. r ni x₂mak₂lak - ook
 xama²lak g₂uj₂
 125. d₂rst₂. r he x₂ya we. i: n
 126. on₂s. ^ut h₂e. r s is a f₂x₂br₂. i: nt
 127. dar₂s. r m sp₂. ^ut cet₂tae. ja r vando kuj // d₂kuj
 later₂s. r m l₂s. r p₂ //
 128. da koest₂ar l₂e. d₂ - an k₂re. ^us - t we. d k₂re. r₂ r₂
 129. da b₂eris fan₂da k₂re. i: wa. ga b₂e. g₂ad₂. r im dati
 k₂w₂. r is
 130. dat we. d d₂e. ^ut s₂ers k₂wa. r m₂ n₂ d₂ b₂e. ^uto
 131. x₂o heb₂an₂am b₂nt₂en b₂l₂. w g₂sl₂. r g₂
 132. da s₂. ^us ix₂ambit₂ja dan - fl₂. ^uw (2^u zwak
diptongisch) // da x₂. d van vlees //
 133. d₂sn₂. ^u lidik
 134. t₂is ba₂ r lan g₂oleja daku g₂azi. n he p // on
 d. wa x₂he. i: t //
 135. ni. ^up₂s. ^ut w₂ r on he. l₂ne. i: j stat
 136. du. n - ik duj₂t - ge. i: duj₂t en dud₂t - he. i:
 dy. d₂t - we. i: dun₂t - geli dud₂t - xeli dun₂t -
 ik de. j₂t - ge. i: de. j₂t - he. i: de. j₂t - we. i: de. jon₂t -
 geli de. j₂t - xeli de. jon₂t - de. j₂z k₂ta - de. d
 he. i: at ma² - de. ja xeli at ma²
 137. d₂s. r₂ - d₂s. r₂ p₂ klet₂ja - d₂s. r₂ p₂ f₂ont - da
 sald₂. r₂ // nard₂ond₂. r //
 138. d₂r₂ s₂ - he. i: d₂r₂ st - he. i: d₂r₂ st₂ - he. i: he
 g₂ad₂ r st

139. be:na - ik be:n - ge:be:nt - ke:be:nt -
we:be:na - ge:li be:nt - ze:li be:na - be:ntu -
bontu - ik hep xabonds

140. Locale Landmaten: mam by.nda = 1 ha - mam
ma.roga - 84 are - man hont = 14 are - muij =
1 are.

141. Locale Waternamen: da du wa wetarij = de Oude
Wetering - da nae:ja wetarij = de Nieuwe Wetering -
tm.e.r = laag land langs de wetering, straat bij hoog
water onder - dan bruk san te:gra.f - da we:ksom
te:gra.f - da hos:oxfeltsa te:gra.f - da waesksa
te:gra.f

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is: h₂.r₂ - boerax h₂.r₂ wordt zelden
gezegd.

De inwoners heten: h₂.r₂

Hun bijnaam luidt: h₂.r₂ zends // h₂.r₂ kips = Bernense kippen //

St aantal inwoners op 1 jan. 1952. Het dorp zelf = 1000 inw. (Gemeente Bergharen bestaat uit de
dorpen Bergharen, Hoernen en Leur.

Edaltoestand. Voornaamste gedeelten: tda.r₂ - ge.nænt - da varstat - dan zldart -
da mlbowæx - da we:ik

In de verschillende delen wordt hetzelfde dialect gesproken. Alle bewoners spreken dialect.

erbiddelen van bestaan: gemengd bedrijf (landbouw + veeteelt) bijna geen fruitteelt, er
zijn geen fabrieken, er werken arbeiders op fabrieken in Deest, op cultuurtechnische werken
(D.W.U.), op een fabriek (Daalderop) in Oel. (nog geen 50 personen werken buiten de plaats).

Zegslieden. 1. Willem van Buren; 60 j.; hier geb.; koopman; heeft hier altijd gewoond;

V. van Kalkstein, M. van hier. Spreekt altijd Bergharens.

2. Theodorus Hendrikus van der Kwalem; 64 j.; hier geb.; boer; heeft hier altijd
gewoond; V. van Korsen, M. van hier. Spreekt altijd Bergharens.

3. Wilhelmus Johannes Kersten; 38 j.; hier geb.; beteller P.T.T.; heeft hier altijd
gewoond; V. en M. van hier. Spreekt altijd Bergharens.